შაბათი, 5 ქრისტეშობისთვე № 49 1915

ფასი 10 კ.

წლიურად 5 მ., ნახ. წ. 3 მ., 1 თვ. 40 კაპ. ცალკე ნომერი 10 კ.—ხელის-მოწერა მიიღება „სორაპან"-ის სტამბაში. მისამართი: Тифлисъ Ред. Театри да Цховреба" I. Имедашвили.

მიიღება ხელის მოწერა 1916 წლისათვის

ყოველკვირეული სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო-სამხატვრო, საზოგადოებრივ შინაარის სურათებიანი ჟურნალი

წელიწადი მეოთხე	„თეატრი და ცხოვრება"	წლიურად 5 მან. ნახ. წლ. 3 მან.

წელიწადი გამოცემისა მეოთხე

1916 წელსაც გამოვა

ჩვეულებრივი სრული პროგრამით, ცნობილი რედაქციით, სახელმოხვეჭილ და ახალგაზრდა მწერალთა მონაწილეობით. (დაწვრილებით იხ. მე-16-ე გვ.)

ჟურნალში ხუთასამდე სურათი დაიბეჭდება

ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის" სტამბაში (მადათოვის კუნძ. № 1, ვორონცოვის პატარა ხიდის ყურში, მუხრან-ბატონის სახ.) იოსებ იმედაშვილთან დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს.

ფოსტით: Тифлисъ, ред. „Театри да Цховреба"— Іос. Имедашвили. ტელეფონი № 15—41.

ფასი: წლიურად ისევ 5 მ., ნახევ. წლით—3 მ. ფულის შემოტანა ნაწილ ნაწილადაც შეიძლება.

ვინც მთელი წლის გადასახადს ამ თავითვე შემოიტანს, ამა ქრისტიშობისთვის ნომრებიც გაეგზავნება.

5 ქრისტეშობისთვე

ჩვენი ვარამი

აფთრისაგან არ იშობვის ბატკანი, ანწლისაგან არ იქნების ყურძენიო... და ჩვენ კი მაინცდამაინ გვინდა უცხო ზნე-ჩვეულებით აღზრდილმა, უცხო ნიადაგზე გაპობიერებულმა „ქართველმა“ მამულს სამსახური გიუწიოს.....

ამიტომაც არის, რომ შობილი შობელს ვერ სცნობს, მემკვიდრე—წინაპარსა და შობელი ერის—ხალხის ვარამს გული გულში ვერ ჩასწვდენია, თუმცა სიტყვით ამას ჩემულობს

. . . . . .

ფიქრები

ამბობენ, უმადლესმა რწმენამ თავისთავად უნდა გაშადოს ფრთა ბავშვის სულში, თქვენ კი ამ რწმენის განვითარებას მხოლოდ ხელი უნდა შეუწყოთო. აქ განმარტებაა საჭირო: როგორ უნდა დაუდოთ საზღვარი, როგორ უნდა ადაგოთ ზნეობრივი ძალის განვითართ ბავშვის დაბადი გრძნობანი, თუ მაინ შიგადა თქვენი სულის ძალა, მთელი თქვენი რწმენის სიდრმე და ძალიერება არ აზეკენთ? ხოდა ამ საკითხი დიდი სიფრთხილეა საჭირო, რომ საზღვარს არ განცდილიო, არ გადაეკარბოთ: უნდა ეცადოთ, რომ რწმენითი ადსავსე თქვენი სიტყვები—თვით ბავშვის შეკითხვის, მისი სულიერი მოთხოვნილების პასუხი, და არა ძალად ჩასერგილი სიტყვიერება იყოს.

ჩემგან შექმნილი პირადი ზნეობა ჩემი ცხოვრების დედა-ბოძია, რომელსაც მტკიცედ ვიურგნობი, როგორც სიცოცხლით სავსე ჩემი საკუთარი შემოქმედების ნაყოფს, ჩემ პირშიო შვილს. სხვისაგან ჩასერგილი ზნეობა ძალად აყენილ ბავშვივით აპუხარია.

კეთილობიობას მხოლოდ ის კონიერი მოძღვრებანი გაუწყვენ ერთგულ სიმსახურს, რომელნიც ეთის უფრადღებას შეჭერენენ და მონობის კამომწყვე ამ უმთავრეს მიზეზზე დაამეარებენ, რომელის შედეგია მონობის ეველა ლინარნენი ფორმა.

რიგა ადებული იქნება მტრის უმთავრესი ცეხე, შეადარებით უფრო პატარა ცეხეებს მოთ მეგებული ძარდი მოეკრებათ და პირისაგან ქვეყანისა ადიგებინ.

ილია ნაკაშიძე

რკალები

10

„მკვდარი ბრიუგე“.

ცეს-ფერის, დანადგადინებულის თვალებით გასტეკერის ჭეკრიფანი ფ. როდენბახი თვის სიმშობდოს, სხვ მისი გაფეთრებულ და ფუძეზე ნაოჭები აყრია.

მის ფანტასტიკურ, მიძინებულ ბრიუგეგეს ქუჩებზე ზარბაზნების ჭექა-გრანდი კაისმის და სისხლი ჩქეფად სდის. წიოდ ადს შოაეზოქაეს ჩუმი წყვდიადი. კოთოდაკეთა ეკლესიის სპეტაკი კეედები და მადონის სათნო სიდამეზე ეუმბარეს დაუდეწია.

ადარსად ბუდობს ის მისტიური სიხუმე, რომელიც ხელოვნურად დაფეფა საშუალო საუკუნეებიდან და, რომელმაც ფრთა შეასხა როდენბახის ნაზ ფანტაზიას. მონასტერები დაცლილნენ და თოფდეფეთ სპეტაკი მონაზონნი ზარის ნაზ გუგუნეზე „ბინატიურ ზამბახებადა“ თავს არ ხრიან და გრძელ წაბეწამეს არ ახამხამენ წეინდა საკერთხეეფლის წინ.

ეეოხრეს სიმშობდო, სიხუმის ზდვა ეუბობიქრეს... ცეე სამარეშიც დაეტკეფნა მისი გული ბრიუგეგეს კენესამ. აი, კიდეე სიწეანრის ბოეტი, არა ნაეფეს ფანტასტიკური, მდეუმარებით მეტეეეედი. მის სულსაც როდენბახის სინაზის ნატეეხი ფდობს და მისებრ მდეუმარე სეედის სიმშეეინეერე ასახიერებს.

ისიც ხომ ამ სიმშობდოს შვილია, ჩვენი წეანარი მწეხარების მეკობარი, ეარსეულ მშეენიერების ბოეტი, დამზი და მშვიდი ფერების ტრეფდი.

რა საეკ რეედებაა!..

უეწეკვარადე ად განეფთარებული, კანტიტალისტურად სრეულიად მოაწეოფეებული ბეეგეა, ს�tერთი წეთითაც კი ვერ ისეენებს სეედი დდეურის ფეუსფეუსისა და ზარეეეისაგან, სიcd დაესრეუდებედა, მრავალფერეოვანი სურათები სcdდიან ერთმანეთს, სიcd გამეალმებთი დეფეა და ჩქეფეა ცხოვრებისა და კეეტურის, ასეთი ქვეეანა წარმოობს თვის პირდაპირ კონტრასტს: სიწეანრისა და ნაზ მდეუმარების ბოეტებს—რდენბახსა და მეტერლინკს. თვითეეეული ბეეგეედი აწეავეედ და ცხოვდად განიcdდის სიმშობდოს აჩ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ქარბუდ ტეშეთ მაჯის ცემას, მისი ქარხნების გაუწყვეტელ გუგუნს, გაჭედილ ქუჩების მოუსვენარ წრიალსა და არეულ-არეულს; ყოველი მათ კანი ისწრაფვის უფრო მეტ და ფართო შთაბეჭდილებისაკენ, მათი სიყვარულია ბრიუსელი და ანტვერპენი... და ამაგე დრის ბელგიის სიყვეოესო შვილი, მისი ნიზი ჰიბრშო წუთითაც ვერ შორდება წენარ, მოხეტ ხეს-მოდებულ ბრიუგბეს.

აი, ამ სიწენარის წყვდიადში იშვება მისი დიდი ფანტაზია, ძველი კოშკები ატუეეეებენ მის გრძნობას. რაცა მოელი ერი კიტეტებულია უკანსნელ ფანდალ სიხით კულტურისა და მის ეწოფებ, უნდა შეისვას მოელი ქეეეენიერების სიმდიდრე და მშვენება, სიწენარის მგოსანი ფანტაზიის ფრთის ქვეშ ისვენებს და თოთრის ეეაზიდებით ამეობს სიმენელ სეკვდილს. მის წინ დიგდგეთ კვალიან ფიქრები ამ ქეეეენიურ დიენერებელ სრულობასა, სულის ეესრდვრეებსა და კანტლთა ეეფსკერობაზე.

იგი ქმნის ახლ, ამ ქეეეენიერ რელიგიის და ქმნილ მშვენიერებაში ამეარებს თვის სულს.

... თქვენ ვერ კიიკვეთ, თქვენ ვერ აგიხსნათ...

ბეეუბნება იგი თვისი ქეეენის მშვენებაზე და კეკვრეთ თუ ესიხვაც ამ დიდ კანდლს, რომელსაც მასში ამკვიდრებს ფანტაზიის ფურჯი ფრენა.

„მოდიდი სულო“, იტეეიან მის შესახებ, და ისიც მშვიდად და მუსიკალურის რითმით მოგვიკეებს: „ჭა, მოდადა, მოდადა თქვენმა ფუსფუსმა და ადიერმა ზრეუვამ... ანა ჩამიშვიეთ ეეაკვალებით შეკრულის კიბით მარადიობის სამფლობელოში. ნუ მირდვეეთ მის ჭვრეტითი ნეტარებას ამ ქეეეენიერობის სიფთიზლით“... მდუმარებას ეტრფის მგოსანი და მდუმარების საყანეს დაეძებს—მკვდარ ბრიუგბეგსკენ ისწრაფვის მისი სული. მან ჩვენი ენა არ იცის და მდუმარებით წენარ ბუნებასთან საუბრობს, თვის კრძოლებთა ხვეერალ ფლის და ცრეფლებით კანბანიდან ისევ ეხვევს

კიაშლება ერთის წუთით ა კარზი კრძოლებთა და თქვენც მოწეწებთ ემთხვეეთ მის დამაზ, დიდ სიხეფეს. თქვენი სული, რელიგიერის ექსტაზით ჭერობიდი, თან მეეეეეს ამ ხვეგს და მასთან ერთად ოცნების ქვეეენაში ნაკარდობს, ანზრეკენ კიეშნის ჭანეებზე დადიდინებს, ეესტეეეად სიუბრობთ, სულის სიდრეეს სწვდებით და ეიდეც ეენრობი ბეეეარო, კიეეარო სიშინდად, ან შეიძლება თვით სიეეარული კიეეარო.

აი, რამდენად აქტიური შემოქმედი ეკ ესი ტეეო, კარეგნულად უმოქმედო შემოქმედეა.

. . . . . .

ოცნებით მოეფრინეე ჩემს სამშობლოში და ჩემს სიყვარულ ხელოენების რეეეულს ეშდი, მის უკანსანკენ ფურცლებს ეკოეადერეი. ოხ, რა სიშინდად მიხურს და მიეოიდდება დოეა... სიშინდი სიარცხეიდი მწეკეს და მინდა სიშინდის ხმით დაეიეეარო: „ემარ, ნუდა შეეარცხეოფთ მა... თქვენის ეაზრო მდემარეებით, რომელიც ადიოტურ კამოშტერებს წაკეკეს, ნუ შებდადეთ სიწენარის ტაძარს!..“

მშრადი, ზერედე, ჩაეფიქრებელი კეზნესა, ბეერის ჯაგდაგისაკენ დაქანცულ სიქონდის ამოოხერეს ჭეკეს.

აქ არ არის ჭვრეტის სიდრმე, ფანტაზიის სიმდიდრე, არ არის კრძნობის სისიდე და ბუნებით მშვენიერება. ეაზრო, ეშინაარსო ცრემლთა დერა და სულიერ სიკოტრისაკენ წარმოდენილი სიამაეე მარტოობისა.

ესენი ტიკენები ჩაიდგ ჭარიდან მოსასხამში. ცხოვრების, კეეტეტურის ეენრობი, ეეეეტნი, ოთოქოს ამეგ-ბეტრეეულნი, კეეტ-სეეეებეეულნი ხენეეენ და წეთად თეიდების ისრესენ... აი, ჩვენი სიჩეშმარეა და სეედალობის მგოსნები.

როდენიმეთ დიდ სულს ბრიუგბეგს სიწენარე სწეეარეა, მეკვდარ სიწენარეს სიადეეედა ენით ეეტეეეეედეს, ჩვენი მგოსნების მკვდარ სულს კი ბრიუსელი და ანტვერპენი სწეირეა, რომ სეედერი ეეომძრაობა კარდადეხონ და ჭეეშარიტეა ენით კეეტეტურეედა ცხოვრებამ ააეტეეეედა ამ სიწენარემეე ჩვენი ეეტეეტი ჯერ ვერ მიდწეეეენ, რომ მათ კენენის რეადური ფასი დაეიდვეს და სიეადების ფარდა ჩამოეხეს. ჩვენ დდეის ცხოვრებეს მარტო ერთი დირსეეული მწეკარი ჭეკეს, რომელსაც მე ჩვენი სიჩეშმის მგოსანს ეეწოდებდი, მაგრამ ისიც ეოეტი არ არის. ბეტეეეთ შემდეგ ცოტას მის შესახებაც.

აკაკი პაპავა

უბედური დედა

სურათი

(ვუძღვნი მაჰმადიანთა დარბეულ ოჯახებს)

საზარელი ღამე იყო... ჰქროდა სუსხიანი ზამთრის ქარი, თან თოვლის ნამქერს ჯერ ჰაეში შეატრიალებდა, შემდეგ გაშეგებული, თითქოს ჯავრს ყრილობსო, აყრიდა ვლეხთა ქოხებს... ტყიდან მოისმოდა სიცივისაგან შეწუხებ'ულ ნადირთა შემზარავი ყმუილი, რაც შიშს ერუანტელს ჰგვრიდა ადამიანს...

სოფლის დასაწყისში მდგარ ერთ ქოხში, რომლისთვისაც მტრის ზარბაზნის ტყვიას ბანი სრულიად ჩაენგრია, რის გამო ქოხში ცივი ქარი თავისუფლად ნავარდობდა შუა ადგილას კერაზე ოდნავ ხრჩოლავდა კიზიაკი *), რომელიც სითბოს მაგიერ, იქაურობას მწარე ბოლით ავსებდა... კერას გარს უსხდნენ: ერთი ახალგაზდა მაჰმადიანის ქალი, რომელსაც სახეზე უდროვოდ სიმწარის ღაღი აჩნდა და ორიც ბალღი. ერთი მთგანი ექვსი-შვიდი წლისა იქნებოდა, მეორე კი უფრო მომცრო. ორთავენი სრულიად ტიტვლები იყვნენ, რადგან მთი ჯუჯყიანი, დფლეთილი მოკლე პერანგები სამოსლად არ ჩაითვლებოდა... მხოლოდ ქალის კონკ-ტანისამოსიდან მოსჩანდა ტიტველი კ ნი, რასაც, დრო-გამოშვებით, კაბის ჩამოფლეთილ ნაკერებით იფარავდა ..

— ზუუ... ბრრრრ... ششش..., აუშვა უცებ იალქნები გაკაპასებულმა ქარმა და თოვლის ნამქერთან ერთად, საშინელი სიცივე შეიტანა ქოხში, რამაც ერუანტელი დაწყებინა იქ მყოფთ...

— გატიალდი, გატიალდი, შე ვარანავ. დამლუპავს ეს ოხერი ისე ატყდა,—გაისმა ქოხიდამ ნაღვლიანი ხმა ქალისა...

— ედდი! ცი ..ვა... ედ. .ედ... ცი...ვა.. . პუ...ლი... ცი...ვა�.. ,— გაისმა სიცივისაგან ბავშვის აკანკალებული ხმა.

— ცი...ვაააა... ცივაააა... პულ. .ი მშ. .ა, —გამოეხმაურა მეორე...

— ცივა? პური? პური!?. განიმეორა აბნეულად ქალმაც და თვალებიდან ცრემლის ნაკადული მოსწყდა... და სწრაფლ მთელი მისი არსება მწარე ფიქრებმა მოიცვა... და თუმცა ბავშვები უმატებდენ ტირილს, მაგრამ დიდხანს აღარ გაუგონია... როდესაც ფიქრებიდან გამოერკვა, გონს მოვიდა და ბავშვების დიდი ხმით ტირილი გაიგონა—აღელვებულმა შეუტია:

— ჩუთ... ჩუთ... დაიძინეთ... თორემ, აგერ მგელი ყმუის და მოვიყვან... უთხრა და თან ნაღვლიანად ამოიოხრა...

ყმაწვილები მგლის გაგონებაზე სწრაფლ მიყუჩდნენ, სიმშილ-სიცივისაგან შეწუხებული უჩუმ'ად წამოწვნენ იქვე დაგლეჯილ ჯილობზე და მალე ხვრინვა ამოუშვეს... ქალი დიდხანს დადიოდა ოთახში, რომ რაიმე ეპოვნა მათ დასახურად, მაგრამ მტრის ხელს ადარაფერი დაეტოვებინა და იმედ გადაწყვეტილი მიჯდა იქვე... თვალებზე ხელი მიიფარა და ჩუმად სასოებით ევედრებოდა ღმერთს, რათა მფარველობა გაეწია მის შვილებისთვის. ბოლოს წამოდგა, ცრემლიანი თვალები ზეცას მიაპყრო და ხმა-მაღლივ შე'ძახა:—ინშალა ლა ილაჰა ლალა. *) და შემდეგ თითონაც მიწვა...

ზამთრის სუსხიანი ქარი კი სიმაცრეს იჩენდა და საშინლად აციებდა ქოხს ..

—

გათენებულიყო .. ქარი ადარ ჰქროდა... მზის მნათობი სხივები მოჰფენოდა მიდამოს და ოქროს ფრად ლაპლაპებდა თეთრ ქულასავით თოვლზე... მთელი სოფელი ადრიანად წამომდგარიყო... აქა-იქ, ქოხებთან გაისმოდა ჩაფრების ხმაურობა, რომელნიც ერეკებოდნენ ხალხს სამხედრო ბეგარაზე.. ყველას სახეზე მუმუნვარება სჩანდა... სოფლის დასაწყისში მდგარ ერთ ქოხის კარებიდან გამოჩნდა უეცრივ ერთი ახალგაზდა ქალი, გიჟურის სახის გამომეტყველებით, თმა გასწეწოდა, ტანისამოსი შემოგლეჯა და მოურიდებლად გარბოდა ყვირილით .. ყველამ ქალს მიაქცია ყურადღება. უბედურ დედას, თავისი ორი შვილი, (იციესგან გათოშილნი იღიებში ამოეჩარა და მიჰქროდა. ამ სურათმა თვით ჩაფრებიც კი დროებით საგონებელში ჩაგდო, მაგრამ მალე დავიწყებას მისცეს თავი და ისევ ყვირილით და მათრახების ტყლაშუნით დაუწყეს რეკვა ხალხს...

უბედური დედა კი მირბოდა სოფლისკენ ყვირილით.., **ვანო საათაშვილი**

*) კიზიაკი—საკონლი: გამხმარი პატივი, რომელიც შეშის მაგივრად იხმარება. ავტ.

*) არაა ღმერთი, ერთი ღმერთის მეტი. ავტ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

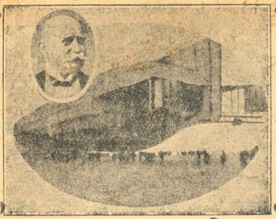

გრაფი ფერდ. ფონ-ცეპელინი და მისი გამოგონება ჰაერში საფრენ საომარი მანქანა-დირიჟაბლი, გერმანელთა სიამაყედ მიჩნეული, 4—5 წ. წინად არაფრად სწამდათ, ამ ომიანობაში კი დიდი სამსახური გაუწია: მტერს ძლიერ აზარალებს, მას კი, იშვიათად, რომ ავნონ რამე. ეს საზარელი „ჰაერის ჯავსნოსანი გემი“, მძიმე იარაღებით შეჭურვილი. დღემდე ოცდათექვსმეტია გამოშვებული და კიდევ დღე-ღამე დიდძალი ხალხი მუშაობს მათ მოსამზადებლად.

კურთხეულთ მვილთ!

(ლექსი პროზად. ძღვნად დარიკოს.)

მოგშორდი, მაგრამ...

თუ ოდესმე ვინმე მოქიშპემ ბილწ ფრთის მოხვევა შენ გაგიზრახოს და, ცბიერ ღიმით, გამრყვნელი კოცნა შენს ღრმა თვალებზე სურდეს დასახოს,—წამს მოიგონე მიჯნური შენი, ვინც უაღრესის მწუხარებით შენი გულისთვის იყო მომთმენი, განკიცხვის სახით, იმ მოქიშპეს მოსტეხე ფრთანი და უარჰყავი კოცნა იგი ტანჯვის მომტანი...

ჰე.. ჩაიდინე სანუკვარი საქმე ესეცნი და უკუ აგდე კაცი იგი, ბილწი, შემცდენი. .

პატიოსნების ქარტეხილს აჰყე, და, მრწამ, მიგიყვანს ისეთ სამეფოს, სადაც ყველა შესტრფის თვის სიცოცხლის ჟამს სარსებოს ..

და გრწამდეს, არ დაგივიწყებს არცა იგი ძე, რომლისათვისაც მხოლოდ შენ ხარ ღვთიური „მრწამსი“...

გჯეროდეს... გრწამდეს, მალე მოვა ის ნეტარი დღე, როს შენ იქნები მთელი ქვეყნის კურთხევის თასი...

მიჯნურიც შენი მახვილ-კვერთხით სივრცეს გაპობს; ჰაერს გაჰფანტავს, ჰაერს მხუ თვალს, არა საამოს; სამადლობელად განგებისა ხელთა აღაპყრობს...

და, ნიშნის გებით, წამს შესძახებს გულისა მომწყვლელს:

—ეჰა, დაუდგა დრო ნეტარი ასულს უცოდველს...—

მიხ. კიაზოშვილი

ქ. დორპატი.

განცდა

(გაგრძელება, იხ. „თ. და ც.“ № 48)

3

მაისის ღამეა; ნამგლისებური მთვარე ცაზე მისცურავდა, როს შუშანა ლიტრით წყაროსთან მივიდა; ამ დროს იღბალზე ილოც მოვიდა წყლის დასალევად.

— შუშან! შეიძლება მაგ ლიტრით დავლიო?..

მიმართა თავაზიანად ილომ.

— რატომ...

უპასუხა შუშანამ და თრთოლვით გაუწოდა სავსე ლიტრა.

ღმერთო! რა რიგ უნდოდა ამ დროს ილოს თვალებში ჩახედვა, რომ ამოეკითხნა: იმასაც უყვარდა? და ისე როგორც თვითონ? მაგრამ თავი არ ემორჩილებოდა, იგი უმძიმდა; ზე კისერზე, ვით მოწყვეტილი, მოდუნებული, ეხრებოდა და მთელის სხეულით კი ისე ცახცახებდა, რომ დროზე არ ჩამოერთმია ილოს ლიტრა, ხელიდან გაუვარდებოდა.

— მართლა, შუშან! — მიმართა ილომ, როს მოსვა და შევსებული ლიტრა დაუბრუნა, მომილოცნია...

— მერე, რას მილოცავ ..—ძლივს მიუგო შუშანამ, რადგან გული ისე გაუქანდა, ვით ბუდიდან ამოფრენილი მტრედი.

— რისა?.. ვითომ არ იცი?.. მალე გათხოვებასა...

— ჰა, ჰა, ჰა... მერე ვიზედა?

— ვიზედაო?!. აი, არტემაზედა...

— უწინამც დღე დამელიოს...

— მაშ, შენ...

— რა, მე?

— მე ეგრე გავიგე. . მამაშენს უთქვამს...

— მე თუ არ მინდა ..

— შენა გკითხავს მამაშენი...

— უკაცრავად! ვერც ძალას დამატანს!

— შუშანა, იცი რა?

— არ ვიცი?!

— აი, ეხლა მომაგონდა, ჩვენი პატარა-ობაი...

— ხშირად, ხშირად ვთამაშობდით...

— გახსოვს? ერთხელ ვიქორწინეთ კიდეც... მაყრებიც, აი, ამ წყალსა სვამდნენ...

— პაწია ხის ჯამით, შენ რო მაჩუქე... იცი, ილო, ის ჯამი ეხლაც შენახული მაქვს! იმ დროსა...

— ნეტა იმ დროსა?! მაშ, შუშანა!.. შენ..

— რა... მე...

შუშანამ ოდნავ წაილუღლუღა და, თავ-დავიწყებული ილოს ფართე გულმკერდი-კენ გადიხარა, რომ ილომ თამამად მოხვია ხელი და აღტაცებით წასჩურჩულა:

— მაშ, შუშანა შენც...

— მე...

— მეც...

4

ამის შემდეგ შუშანა რამდენად ილოსადმი სიამოვნებას განიცდიდა, იმდენად არტემას დანახვა და გახსენება ტანჯვასა ჰგვრიდა; ილოას დანახვა მას ენატრებოდა, არტემის შეხვედრა კი რაღაც უცნაურ შიშსა ჰგვრიდა.

დედა მეტად კეთილი ჰყვანდა. აკი იმიტომ დაეთანხმა კიდეც, სიყვარულშიც ინანა-უგრძნო, ხოლო მამამ კი ილუას უარი ეთხრა, რის გამოც შუშანამ ამაზე ლაპარაკს ყური მოჭრა:

— ვა, დედაკაცო, გაგიჟდი?!.

გაახსენდა მამის სასტიკი ხმა.

— არა, ქართველ. მივცე ჩემი შუშანა და, მერე ჩემი ქონებაც იმას დარჩეს?.. ეზირ ისევ არტემას მივცე, ვაპრობაც იცის და ქონებასაც მოუვლის.. „ლუკმა გავარდეს—ჯამში ჩავარდესო“. არა, ვერ გაიგე იმ დღეს აქ რეები წაგვიკითხა ტერტერამა? შენ თავში არ შავიდა იმისი კარაბადინი?..

— მერე და, რა ვქნა ქაა, შუშანას რო ილუა უყვარს?..—მოაგონდა დედის სიტყვები.

— უყვარს! მერე რათ უყვარს, ის ხომ ჩემი მტერია...

— იჰ, რას ამბობ, ქაა...

— არა, დაგავიწყდა, ილოა და მისი დამ-ქაში ლაწირაკები რომ „ბურჟუას“ მეძახდ-ნენ?.. კმარა სხვების გასუქება, სავაჭრო მთელს სოფელს უნდა ეკუთნოდესო...

— „არა, მამა! იგი ყველა ჩარჩზე“...

უნდა ეთქვა ამ დროს მამისათვის, მაგ-რამ არ გამოჩნდა,—გაჩუმდა; ხოლო ილოს სიყვარული ამის შემდეგ უფრო გაუღვივდა მთელს არსებაში და გადასწყვეტა:

— მე ილოსი, ილოსი ვარ; მას ვეკუთ-ნები! უშინაძეც დღე გამიქრეს, ვინემ სხვისი გავხდები... ასეც მოხდა.

ილომ შუშანა დაითანხმა და მოიტაცა.

ს. გლახაშვილი

ქართველ ერის ისტორია

ივ. ა. ჯავახიშვილისა

(მკითხველის შენიშვნები)

ბ. ი. ჯავახიშვილის დაწერილი ისტორია, —ეს ისეთი წიგნია, რომლის წაკითხვა ყველა ქართველის მოვალეობაა. მოვალეობაა შეიქა, ვამბობ, რადგანაც ყველა ქართველი მოვალეა არა თუ იცნობდეს თავისს წარსულს, არამედ იცოდეს იგი; ცოდნის შეძენა შეიძლება კი ისეთი წიგ-ნით. როგორაც არის ბ. ჯავახიშვილის ის-ტორია. ვინც წაკითხავს მზოდად (ვინც არც კი შეისწავლის), იგი დარწმუნდება, რომ ამ ბა-ტონეულმულ ისტორიკოსს ისე უყვარს თავისი სა-ქანი, რომ ძალუნებურად მკითხველიც ეშორჩი-ლება მის გაყვანას და ისე შეუყვარდება მოთ-ხრობილი ისტორია, როგორც ავტორს ჭსურს. სრულებით ზორცეულდება მისი დასახული მიზა-ნი, რომელიც გამოთქმული აქვს წიგნის წინა-სიტყვაობაში შემდეგის სიტყვებით: „მე მინ-დოდა მკითხველი თანამოაზრედ გამეხადა, რომ მას ითითნაც ეგეშნა ის გონებრივი სიამოვ-ნება, რომელსაც მეცნიერი ისტორიკოსი ჭგრძნობს საისტორიო წყაროების შესწავლი-სა და კვლევა-ძიების დროს“. მართლაც, ამა გადაკითხეთ მისი წიგნის, თუ გნებავთ, ზო-გიერთი ადგილი, მაგალითად, შესანიშნავი და-ხასიათება და დგაწყდის ადწერა კეთრეი მთა-წმინდელისა, ადგილ ადმაშენებელისა, თამარ მე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფისა და მთ დროთა გოთარების გარკვევა,— თქვენ უეჭველად აღტაცებული იქნებით წიგნის შინაარსით, ავტორის დრმა ცოდნით, სიტყვა-ოსტატობით და ბოდის უდრეველ მადლობას მოუძღვნით ავტორს ამ დიდი შრომისთვის.

როგორც ცნობილია, ჩვენს ისტორიაში „ჯერ კიდევ ბევრი რამ არის გაბნეულ-გაფანტული და შეუსწავლელია. ამიტომ ბ. ჯავახიშვილიც ცდილა თავის ისტორიაში „შეეტანა მხოლოდ ისეთი ცნობები, რომელიც თანამედროვე მეცნიერებაში უკვე გამორკვეული არის, ან მიზიდან მის ჭქონია შესწავლილი. ამის გამო „ქარ. ერის ისტორიაში“ ჩვენი წარსულის ყველა დიდმნიშვნელოვან საკითხების შესახებ არ მოიძებნება ცნობები, არამედ შეტანილია მხოლოდ ის, რაც თანამედროვე ცოდნისა და კვლევა-ძიების და მიხედვით გამორკვეულად უნდა ითვალებოდა.

მართალია ადამიანადეთ საქართველოს ისტორია მის მარტო მეფე ირტაგის (66 წ. ქ. წ.) დროდან აქვს მოხსენებული. ადრინდელს ისტორიის ქართულ-კახეთისის ბ. ჯავახიშვილი არ იხსენიებს; წმინდა მეცნიერული კვლევის ბრალია, რომ ზოგი მიროვნება, წინად დადებულად ცნობილი, ახლა მეორე ხარისხოვან ადამიანად არის დახატული, როგორც ვახტანგ გორგასლანი; ეს სადავო კითხვა წმ. ნინოს მოდგაწეობის შესახებ უტეუარ ფაქტად არის მიჩნეული და სხვა.

ამ შესანიშნავი წიგნის საძაკულს შეადგენს კიდევ ძველ ნაშთთა სურათები, რომლების გაბნობაც მეთხვეულ ადუძრავს ბეგრს სალმი და თან მეორე გრძნობას ჩვენი დადებული წარსულისა, მხოლოდ აწინდელი სიბეზვის, უდროობისა და დაქვეითების შესახებ.

არ შემაძლიან კვლავ დიდი მადლობა არ ვუთხრა დაუდალავს მეცნიერს და ნამდვილს მამულიშვილს ამგვარ დაუფასებელ შრომის მოძღვნისთვის; დიდი მადლობის დირსია აკრეფილ „სახალხო ფურცლისა“ რედაქცია, რომელმაც თავისი დარიბიკალბით ასეთი გუდუსი ძეგენი დაბეჭდა და თავის მეთხვეულს მისთვაზა.

დასასრულ, ვუსურვებ, ვუსურვებ კი არა, გულმხურვალედ ვთხოვ დიდპატივცემულ ავტორს, დანარჩენი ორი წიგნიც მალე დაამზადოს და მალე რეგორმე გამოსცეს, თუნდა ხელის მოწერით, რადგანაც ჩვენთვის ძალიან საჭიროა ახლანდელ მოდი ისტორიის მთლიანად გაცნობა-შესწავლა.

დ. ნახ — შვილი

ყვავილები

ელეგია

ოჰ, რა ცუდია ეს ბნელი ღამე,
ღამე უმთვარო, ბურუსიანი,
ირგვლივ ტირილი, ტანჯვა-ვაება
ცხოვრება შავი, კაეშნიანი!..

იმედის ხმანი, გამოძახილი—
გამოძახილი შვებისა მგვრელი,
არსაით ისმის.. არსაით მოსჩანს
სხივი ბნელეთის გამნათებელი!..

უიმედობის ღრეთის შეუპყრია
ძალა სიცოცხლის განახლებისა
დაუძინია ჩაგრულთა მხარეს,
არ ისმის ჰიმნი გამარჯვებისა!..

ოჰ, რა ცუდია კვალად დუმილი,
ცხოვრება უხმო, უსიტყვო... ძილი;
ოჰ, რა მწველია შავი ცხოვრება,
ტანჯვა ვაება, კვნესა-ტირილი!..

ს. ვარდოშვილი

—

ზოგი ტრფობა

შორიდან გიცქერ, ტურფავ, ახლოს მყოფს
და უ^ეუბეშო ტრფობის მწვავეს ალი,
კარგია შენი ხმაც ვერ მწვდებოდეს,
და ვერ გწვდებოდეს შენც ჩემი თვალი;
ახლო ხარ, გიცქერ, და გხედავ სულ შორს,
და ხიბლავს შორი ეს სიახლოვე,
ვიცი შენს ტრფობას ვერ ვეღირსები,
მაგრამ გულით ვერ გამოგიგლოვე...
უიმედობამ გადამიშალა თვალწინ
არ ყოფნის შავი უფსკრული,
ველას გთხოვ, მაგრამ არ ძალგიძს ველა...
ვინც დაგვაშორა, ოხ, იყოს კრული...
გ^ცქერ და გულ^შიტკბილ ტკივილებს ვგრძნობ,
გ^ცქერ შორიდან და გული მწყდება,
გადის დრო-ჟამი, ტრფობის წყურვილი
უფრო და უფრო მიორკეცდება.
რა ადრე დაკარგა ტრფობის ყვავილი!..
ოხ, ვინ გაავლო ჩვენში სახლვარიც,
შემბოკველ ჯაკვებს მწარ ცრემლებით ვწვავ,
და ვკვნესი, ვკვნესი, ვით ბორიკარი.

ი. სიხარულიძე

—

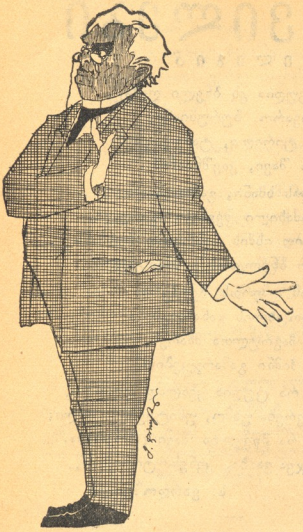

ვლ. აღ.-მესხიშვილი

...ღმერთია ნოწამე, ჩემის ნებით არც ახლა
გავშორებივარ სამშობლო სცენას...

პოლკ. კ. ჯ. გამყრელიძე

ომში გმირ. მოკ. დასავ. ფრონტზე

მთებში

მსურს ხალხს მრავშორდე, მსურს წავიდე იქიდან შორა,
სად არ არსებობს არც თანხმობა, არც სიყვარული,
სადაც სინათლემ ბევრს სიბნელე ვერ მოაშორა,
სად ერთი ხარობს, მეორეს კი უკვდება გული.

მინდა რომ ამ გვარს სურათებსა ვაშორო თვალი—
მათი ცქერა სულს მიშფოთებს მე, გული მიკვდება...
თუმცა მოითხოვს ჩაგრულთ შველას კაცისა ვალი,
მაგრამ არ ძალმიძს მე ამის ქმნა... რა გაკეთდება?..

და ამისათვის მოვისწრაფვი მე თქვენსკენ, მთებო,
რომ დავივიწყო მთელი ტანჯვა ჩაგრულ გულისა,
რომ გაგაქარვო მწვავე სევდა, გულზე ნადებო,
და დაგივიწყო შენცა ხვეღრო დაჩაგრულისა ..

—

... უკვე მთებში ვარ... გარშემო ტყე ამწვანებული...
იქ, შორს მთის წვერი თოვლიანი მზეზე პრიალებს...
აგერ ნაპრალი—ძირს ვერ ხედავ. . ჩაბნელებული,
იქ კი ნაკადი მილიკლიკებს, ძირს მისჩხრიალებს. .

უცბად შევჩერდი... მე... ნაკადი... რა განსხვავება!..
ესთქვი, თუ სად მირბის მთების შვილი ანკარა, წმინდა?..
ბარათ, სად არის მხოლოდ ტანჯვა, ტირილ-ვაება,
უგულო ხალხთან, ძირს, სად ყოფნა ასე არ მინდა?..

მიველ და უთხარ,—მოციასკროვნე ცრემლო მთებისა,
რომ მიისწრაფვი ნეტა იცი რა გელის ბარად?
—შეგიერთდება შენ ტალახი ნაპირ-გზებისა
და შენს სიწმინდეს, სისპეტაკეს დაკარგავ მარად!..

ნაკადმა თითქოს გაიგონა ჩემი სიტყვები,
მაგრამ არ შესდგა,—შეეფთა სრბოლით გზას განაგრძობდა;
აქ მას ხვდებოდა კლდე, ნაპირი, იქით ბორცვები...
ხმაურობდა და ჩემს პასუხად ამას ამბობდა:

„დიალ, მივდ ვარ დაბლა წმინდა ნაკადი მთისა,
რომ შეუერთდე სხვა ნაკადებს—გავხდე მდინარე...
და შორს წავიღოთ ჩვენ ტალახი ამა ქვეყნისა...
გრილი ტალღებით გადავბანოთ ტანჯული მხარე.

და ამისათვის ქვევით ჩქარა ისთვის მივრბივარ,
რომ მივეშველო ბარში მცხოვრებს, რომ მივეხმარო,
რომ მშრალი ყელი შრომის შვილთა მე გაუსველო
და მათი ტვირთი შეც წავიღო... გავიზიარო...

—

წასვე დავბრუნდი, რა მომესმა ესე სიტყვები...
ხალხს დაუბრუნდი... მთებიდან მე დავეშვი ბარად,
— იქ, სადაც ისმის შემზარავი ტირილის ხმები—
ცრემლი სიცილზე რომ შევსცვალო, ვეცდები მარად...

1912 წ. **მიწიშვილი**

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნაღვლიანი სიმღერა

ცრუ ბედის წერავ, სად მიხვალ შეუმჩნეველის ფრენითა,
საით მიათრევ სიცოცხლეს, კვნესით, ხან ღმაჟრენითა?
საით მიგყევარ ჭაბუკი ნავლად ნაქცევის გულითა,
ბაგეზე შემშრალ ღიმილით, დამჭკნარის სიყვარულითა?
იმედი ჩემი მომავლის—ნათელი მზისა დარადა,
სად მიგაქვს კუბოს მდებარე, სადა?—სამარის კარადა?

—

მიხვალ და შენსა ნაკვალევს თანა ვდევ აჩრდილივითა,
გულს მიწვავს შავი რამ ფიქრი, სიკვდილის სახმილივითა,—
დავშორდი წარსულს.. აწმყოში გადმომაბარგა სნებამ,
ოცნება კვნესამ წამართვა და ლოცვა—მწუხარებამა;
გარს ქმუნვის ცეცხლი მომეჭდო, ცეცხლი—სულისა მდაღველი,
ჩემს ყვავილიან ფიქრებში ნისლად ჩამოწვა ნაღველი...

—

ნაღველო, ჩემო ნაღველო, სახევ სიცოცხლის გმობისა,
ამხანაგი ხარ მუდმივი ჩემის ფიქრის და გრძნობისა.
შენ შემხვდი ყრმობის რიჟრაჟზე და ამყე თანამგზავრადა,
ცრემლსა და ეკალს სიობლის ფეხქვეშ მიფენდი სტავრადა!—
ნუ მიღალატებ და ბარემ მომყევი საფლავთანაცა,—
თუ ყრმობის ნანა შენ მითხარ,—მითხარი სულთათანაცა!..

—

და როს დაჭრილ გულს კუბოში უსიზმროდ დაეძინება,
ზედ შავი მიწა ფხვიერი წვეთ-წვეთად დაედინება,
უდროვოდ შეღამებული დღე აღარ გამითენდება,
სატრფო არ მოვა საფლავთან, გულცივს არ გაახსენდება,
თვალსაც არ დაუშრეტს მნახველსა, ცრემლეპი თანამგრძნობლობის,
დაჰბერს ქარი და გაჰქრება ფერფლიც კი ჩემის ობლობის,—
ნურც მაშინ დამთმობ, ნაღველო, აღზრდილო გულის შხამშია,
მპოვე და ერთად ვ მგზავროთ სხვა, ახალ დასაბამშია!.

ს. ფაშალიშვილი

ოსკარ უაილდი
ინგლისელთა გამოჩენილი მწერა-
ლი, გარდ. 15 წლ. შესრ. გამო

უაილდს

ვით ეგ სული ჩემი თრთოლაც—ანდროგინა—არის ნაზი—
არის მთვარის ყვავილები—ვერცხლის სხივით მოწ ხაზი...

ჩემი ლოცვაც დავამსგავსე მაგ ჰანგების მზიურ კრებულს;
ვერ ვაკავებ სულის სწრაფვას, მზის თამაშით აჩანჩქრებულს...

და მეც ვეძებ სილამაზეს: გამოძახილს ცისკრის ხეებში,
შუადღისით მზის წირვაში, ღამით მთრთოლავ ყვავილებში.

შენც გლოცულობ... და შენსავით კაცთა შორის დავალ ობლად.
სული შენი თავს მევლება უკვდავების მახარობლად..

ჰე, თვისტომო სანატრელო, გიხსენიებ მუდამ ქებით,
მსურს შევამკო მშვენივრება, მსურს გიმღერო დავიწყებით...

გ. ლეონიძე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბედი ქართლისა

ისტორიული ქრონიკა 4 სურათად

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც." № 48)

გიორგი (იქით, მეტად შეშფოთებული) ეს კი მეტის-მეტი უზრდელობაა.

კოვალენსკი. ჩემი იმპერატორის უმაღლესის ბრძანების თანახმად მე ჩემი მოხელე ვაახელი შაჰ ბაბა-ხანს, მეგობრულის ბარათით და იმპერატორის კეთილის მოკითხვით და რადგანაც ჯერ იმ ბარათზედ არავითარი პასუხი არ მომსვლია და თუ თქვენ მოგანდეს მომცეთ რამე პასუხი, მე დიდის სიამოვნებით დაგიწყებთ მეგობრულ საუბარს.

ჰაჯი. მაგისთანა მონდობილება ამ ჟამად მე არა მაქვს, მე მომანდეს მხოლოდ ფირმანის და ბარათის მირთმევა მეფე გიორგისათვის და შაჰის უმაღლესი ბრძანების გამოცხადებაც. თქვენს მოხელეზე მოგახსენებ, რომ შაჰისაგან ღირსეულად იყო მიღებული და როდესაც ბაბა-ხანი თეირანიდან ყანდაღარისაკენ ლაშქრით წაბრძანდა, მაშინ თქვენმა მოხელემ პასუხი წამოიღო და ამიტომაც ის სადაც არის, აქ უნდა გაჩნდეს.

კოვალ. თუ აგრეა, როგორცა ბრძანებთ, აქამდისინ უნდა მოსულიყო, მაგრამ კი ჯერ არსად არა სჩანს.

ჰაჯი. ჩვენი ლაშქარი ამ ჟამად სდგას ერევნის მაზრაში საქართველოს საზღვარზედ და თქვენ ეხლა დიდი შიში მოგელისთ. ამ ლაშქრის შემოსევა არასცილდება შენს სამეფოს და მე, შენი სიყვარულისა და შენი ერთგულების მიზეზით, გირჩევ, დაუყონებლივ დაემორჩილო შაჰის ბრძანებას და შეუსრულო ის, რაზედაც მე ახლა მოგახსენე, რომ უკიდურესს მდგომარეობაში არ ჩავარდე, ეს არის პირველი საშუალება, რომ შაჰის წყრომა და მრისხანება თავ დან აიცილო. ამასთანავე, ნუ დაივიწყებ, რომ საქართველო დიდი ხნიდან დაწყებული სპარსთა შაჰის სრულს საკუთრებას შეადგენს და ამიტომაც ყოველი შენი უარი და წინააღმდეგობა უალაგო იქნება. (გიორგი თან და თან უფრო დელდება)

კოვალ. თქვენი სიტყვა და თქვენი ქცევა, ბატონო ელჩო, ძლიან მაკვირვებს. მაკვირვებს კიდევ იმიტომ, რომ თქვენ ვითომც განზრახ ივიწყებთ, რომ გიორგი მეფე რუსთა იმპერატორის მფარველობის ქვეშ ბრძანდება გირჩევთ, ბატონო, ეს არ დაივიწყოთ და დარწმუნებულიც უნდა იყვეთ, რომ რუსთა იმპერატორი აგრე ადვილად არ დასტოვებს ხოლმე თავის უმაღლეს მფარველობას,

ჰაჯი ბატონო ვეზირო, ტყუილად ირჯებით რჩევის მოცემას! მე ძალიან კარგათ მესმის რასაც ვამბობ და რასაც ვმოქმედობ და არც არას ვივიწყებ, როგორცა ბრძანებთ. მე მხოლოდ გიორგი მეფის ერთგული ვარ და მეცოდება ავადმყოფი უხვაიშნო ეს მეფე, იმიტომ რომ მტრის ლაშქარი საზღვარზეა და თავის თავს დაიხსნის მხოლოდ, თავისი ასულის თამარის მოცემით.

კოვალ. რუსეთს ამ ქვეყანაში არავითარი მტერი არა ჰყავს და თვითონაც პირველად თავს არავის არ დაეცემა და თუ გაჰბედავს ვინმე რუსეთის მფარველობის ქვეშე მყოფის წინააღმდეგობას, რუსეთი იპოვის ძალას, რომ დასძლიოს და...

ჰაჯი. სპარსეთს რუსეთთან ამ ჟამად არავითარი საქმეები არა აქვს და თქვენ ტყუილად ცხარობთ. ჩვენ საქმე გვაქვს გიორგი მეფესთან და არა თქვენთან! და ჯერ არც არავის სხვასთან!.. შენ, მეფევ, თუ არ აჩქარდები შაჰის ბრძანების ასრულებას... გიცხადებ, რომ ჩვენი ჯარი აუცილებლად შემოესევა საქართველოს, რათა დააჯილდოვოს ყოველი მორჩილი და შაჰის ერთგული და მხედართა ჩლიქთა წინაშე დაამხოს ყოველი ურჩი და მოღალატე ირანთა მფლობელისა!

კოვალ. ბაბა-ხანი ვერ გაჰბედავს ჯარით შეესიოს რუსთა ქვეყანას, იმიტომ რომ...

ჰაჯი. ოჰ, ბატონო ვეზირო! თქვენ სულ თქვენსას გაიძახით! მე ხომ მოგახსენეთ, რომ ჩვენ, სპარსთა, თქვენთან ჯერ არავითარი საქმე არა გვაქვს და ერთიც ეს მიბრძანეთ, სად არის აქ რუსთა ქვეყანა!.. ეჰ... რასა ბრძანებ... საქართველო უხსოვარ დროიდან ეკუთვნოდა სპარსეთს და ახლაც ეკუთვნის ამას! (გიორგიზე მიუთითებს) სად არის აქ რუსთა ქვეყანა, რასა ბრძანებთ, ეს სპარსთა მაზრა არის და ესა ბრძანდება ამ მაზრის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უფროსი!.. ჩვენ საქმე გვაქვს მეფე გიორგისთან და ამიტომაც თქვენ ვერ გავიგებით ჩვენს საუბარში, ამიტომაც ისევ იმასვე მოგახსენებთ, რომ ბაბა-ხანი მოვალე არის ბოლო მოუღოს აქაურების ურჩობას და მოსპოს ყოველი წინააღმდეგობა, ყოველი საქმე თავის წეს-რიგზე დააყენოს. ბაბა-ხანი ითხოვს შენს უფროს ძეს, დავითს აქაურს მზევლად, რომელსაც ღირსებისამებრ დააჯილდოვებს და უხვს წყალობას მიუნიჭებს. თავის შვილი ათვის, აბბას-მირზასათვის კი ითხოვს შენს ქალს თამარს. შენი ერთგულობა და ქკეფერდომობის აღსანიშნავად უნდა შეასრულო ეს უმაღლესი ბრძანება დაუყონებლივ, უარის უთქმელად და მაშინ არც შენ მოგაკლებს თავის წყალობას... და ეს თუ არ მოხდა,— მოვალთ და ძალით წავიღებთ იმას, რასაც ახლა ვთხოულობთ!

კოვალ. (წამოხტება გაბრაზებული) მაშ მოდი და ძალით წაიღე! ახლა კი გეთორე აქედან! ამას გიცხადებს შენ რუსეთის ვეზირი!

ჰაჯი. (აღშფოთებული წამოგრდება) გეთ-რიე?! ჰ... ჰმ! (ამაოდ შესტვერის ორიოგს მცირეს ხანს, შერე უცბად გიტრიალდება და სიჩქარად გავა თადიანს კარებში სადამის მიუტმ-ლად).

VIII

მეფე გიორგი და კოვალენსკი

კოვალ. (შეტად აღელვებული) ჰმ!.. ჰხედავთ, რითი გვემუქრება!..

გიორგი (სრულებით აშლილია, ძლივს დაბრაკობს) ოჰ, რა სამძიმოა ეს ყველაფერი, ოჰ, რა საწყენია!.. რა იქნება ჩვენ თავს, რა მოგველის?

კოვალ. დამშვიდდით, დამშვიდდით თქვენო უდიდებულესობავ ნურასა სწუხართ, ყველაფერი კარგად იქნება. წამობრძანდით, მიგაცილებთ თქვენს საწოლ ოთახში, მოისვენეთ, ცოტათი დაღალული ხართ, ნუ დაძაბუნდებით!

გიორგი. როგორ არ დაძაბუნდეს კაცი, როცა ამ-სთანა შეურაცხყოფას ისმენს და ამისთანა თავგასულ მუქარას... ოჰ, ერთს რამ უბედურებას დაგვატეხს თავს ეს ჰაჯი-იბრაჰიმი!

კოვალ. არა, ბატონო, არა! დამშვიდ-დით, ვერაფერსაც ვერ დაგვატეხს, ვერაფერს, დამიჯერეთ.

გიორგი. ნოგორ არა, აი ჰნახავთ! ბაბა-ხანთან ჩემზე ბევრს რასმე მოიგონებს, ის გაბრაზდება და...

კოვალ. დაე, მოიგონოს ტყუილები, რამდენიც უნდოდეს! თქვენ ხომ არ დაითხოვეთ აქედან, მე გავაგდე! მე თქვენ კი არ მისცემთ პასუხს ვიღაც ბაბა-ხანს, მე მივსცემ, მე! თქვენ კი არ ებრძვით იმას, არამედ — მე! მაშ, აბა რაზედ სწუხხართ, რომ არ მესმის?! მიიფურთხეთ ყველაფერს!.. ოჰ, რა წითელი კოკა ეს ვიღაც ჰაჯი-იბრაჰიმი რომ იმის გულისთვის თავი შეიწუხოთ. ბრიყვი! უზრდელი! ბაბა-ხანი, მგონია, ისეთი სულელი არ იქნება, რომ თავის ელჩს ტყუილები დაუჯეროს და იმის ტაშის დაკვრაზე ბუქნა ჩამოუაროს!.. ჰა?.. ჰხედავთ რა ყოფილა? არა, კარგად კი დაგვიმღერა სპარსული ბაიათები! ეშაკმა კი წაიღოს იმისი თავი!

გიორგი. ოჰ, რა მწყინს ეს ამბავი!

კოვალ. ეჰ, კარგია, ბატონო ჩემო... მე, მე დამანებეთ თავი, მე ვიცი და იმათ... თქვენ აქ არაფერი საქმე არა გაქვსთ-რა!..

IX

იგივენვე და სუყველანი.

დავით. როგორა ბრძანდები, მამა ჩემო?

გიორგი. ახლა ისე კარგადა ვარ, რომ შენ არც კი გინდა, რომ ასე ვიყვე! შენ გაჰბედე და ხმალი ამო. .

კოვალ. (გაკვეთ ნებს) კარგი, კარგი, თქვენო უდიდებულესობავ, თავი დანებეთ... ახლა მაგისი დრო არ არ-ს.. სჯობიან მოისვენოთ და მერე ფიცი მიიღოთ ..

გიორგი. კარგი! მიმიყვანეთ ჩემს საწოლ-ში! ოთარ, იქ მომართეი ფიცის ფურცელი და საწერ კალამი, ხელი მოვაწერო.

კოვალ. აი, ბატონო, ფიცის ფურცელი! (ამოიდებს ბოხტეულიდან და გიორგის მიაწოდებს).

გიორგი. (გამოართმევს და აღელვებული გაკვეხსენებს) კარგი!.. ოთ რ!.. ხელს რომ მოვაწერ, შენ მერე ჩემი ბეჭედი დაასვი.

ოთარ. ბატონი ბრძანდები შენი ჭირიმე!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბაგრატ. (კოვალენსკის) ვერ წარმოიდგენთ, ბატონო, რა გაბრაზებული გავარდა გარეულ ელჩი ჰაჯი-იბრაჰიმი! რა აწყენინეთ ისეთი რომ...

კოვალ. ჰაი იმას... წინ წყალი და უკან მეწყური!..

გიორგი. (მეტად სუსტად) ძალიან დავიღალე, მეტისმეტ სისუსტესა ვგრძნობ! (გულზე ხელს მიიდებს) აქ... აქ... როგორღაც უცნაურად მიცემს გული... აქა მტკივა რაღაცა... ძალიან... მიმიყვანეთ საწოლში! (დავითს და კოვალენსკის ხელი-ხელში კაცრიელი მიჭეავთ გიორგი თავის ოთახში მეტად დასუსტებული. შეჰეგება თან ოთარიც და შეაქცევს ფიცის ქალდადი)

ერთი იმათგანი. როგორ დასუსტდა!.. ღმერთო, ამყოფე კარგად ჩვენი მეფე!

ოთარ. (მალე კამოტრიალდება გიორგის ოთახიდან) ბატონებო! გიორგი მეფემ ვერ აიტანა წყენა, გულის ფრიალი მოუვიდა და ლეონინთან მისვლაც კი ვერ მოასწრო, ჩვენ ხელშივე უცაბედ გარდაიცვალა...

უველანი. გარდაიცვალა!! (ქუდებს მოიხდიან)

დავით. (კოვალენსკი და დავითი კამოვიდენ გიორგის ოთახიდან) ასე მოულოდნელად აღესრულა!.. ახლა რაღა...

კოვალ. დამშვიდდით, ბატონიშვილო, დამშვიდდით! მეფის სიკვდილი ყოველ წამს იყო მოსალოდნელი, მეტადრე ამ ბოლოს დროს მეტად სუსტად ბრძანდებოდა. იმისი მორჩენის იმედი მე არა მქონდა, დამშვიდდით, ბატონო! კანონისამებრ თქვენ იქნებით, დროებით, მამი თქვენის მოადგილედ, ჩემს ხელთამძღვანელობით. (დავითი, ოთარი და ბაგრატ ერთად შეჯეუფდებიან და ჩუმად დაბჭრაკობენ.) მიხმეთ აქ ჩემი დარაჯა! (ერთი ქეშაკი კაცა ამ ბრძანების შესასრულებლად)

დავით. (ბაგრატს) ფიცის მიღებაც ვერ მოასწრო და ხელიც ვერ მოაწერა.

კოვალ. ბატონო ოთარ! ორი ქეშაკი შეგზავნეთ მეფის საწოლში სამზერლად. ბატონო ბაგრატ! გაისარჯეთ და მარიამ დედოფალს მოახსენეთ ეს სამწუხარო ამბავი. დედოფალი ახლა სიონში ბრძანდება წირვაზედ. ანტონ კათალიკოსთან მიბრძანდით და აცნობეთ რაც მოხდა. მაგრამ, მართლა, კათალიკოზს ხომ იქვე ჰნახავთ, სიონში. (შემოვა რვა რუსის ჯარის კაცი და ამბობ უფროსის ჩვენებით კარებებთან დადგებიან ორ-ორი და ორიც სამეფო ტახტთან) ხვალ მობრძანდით ღვთით აღსრულებულის მეფე გიორგის მირონცხებაზე. საუკუნოდ იყოს ხსენება გიორგი მეფისა! ამინ!

უველანი. საუკუნოდ იყოს ხსენება გიორგი მეფისა, ამინ!

კოვალ. (იქით.) ჰმ!.. საქმე იხლართება როგორღაც... ჰმ .. ვერც ფიცი მოასწრო და ხელიც ვერ მოაწერა... ხელ-მოუწერელი ფიცის ფურცელი რას ვარგა? ფუჭია!.. მაგრამ საქმეს ეშველება, თუ მარიამ დედოფალმა მოაწერა... ოთარს მეფის ბეჭედი აბარია, მე არამც და არამც არ მომცემს... უნდა დავაჯერო როგორმე, რომ ბეჭედი დაუსვას... ჰმ!.. აქ კი არა გამოვიდეს რა სახათაბალო... უნდობი ხალხია... (ხალხს) აბა, ბატონებო! წავიდეთ, ახლა!..

უველანი. (აიჩოქებენ ქუდ-მოხდილნი) ღმერთო, შენ განუსვენე სულსა მონისა შენისასა! (ყველანი გაეფენ)

ფ ა ნ ა ლ ი

კ. ყიფიანი

(გაგრძელება იქნება)

პოდპორ. ალ. დავ. მაჭავარიანი

გერმანიის ფრონტზე ცხარე ბრძოლაში ორგზის დაჭრილი, ტყვედ წაყვანილია გერმანიაში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხაშურის ქართ. დრამ. წრის წლიური კრება

ხაშურის ქართ. დრამ. წრის კრება შესდგა ხაშურისსა ხალხო სათეატრო დარბაზში 1/XI, 40 სრულ-უფლებიან წევრის დასწრებით, ნ. ამინაშვილი თავმჯდომარეობით. ნოე ლეკიძის მდივნობით. კანონიდან: ა) 1915 წ. ანგარიში; ბ) მომავალ 1916 წ. ხარჯთ-აღრიცხვა; გ) კომეტობისა და სარეგიზიო კომისიის წევრთა არჩევნები და დ) მომდინარე კითხვები.

წრის კომეტობის თავმჯდომარემ ინჟ. კონ. ძნელაძემ გრეული, შეტად შინაარსიანი მოხსენება წარუფლენს კრებას ეს უტეფარის ცოფირებით ადნუსხა წრის ფინანსიურ-ეკონომიური მდგომარეობა.

წრეს ჰყოფია წლის კანმავლობაში 60 წევრი, რომელთაც წესიერად უხდიათ საწევრო კადასახადი და სხვა მხრივაც ხელი შეუწყვიათ ოპერისათვის. წრეს აქვს ყაბრაგებული საკუთარი სათეატრო დარბაზი, რომელიც იტევს საშუალო რიცხვით 200 მეტს მაყურებელს. წლის კანმავლობაში გამართულა 44 ქართული წარმოდგენა და სალიტერატურო საღამო (35 დ. ხაშურში,—დასწრები 4382 მაყურებელი, 3—დ. სურამში—დასწრ. 430 მაყ., 2—დ. ბორჯომში—დასწრ. 218 მაყ. და 4—სადგურ ბომში,—დასწრ. 786 მაყ.). წლის კანმავლობაში წრეს მოუწყვია თბილისიდან სასტროდოდ: ნინო ჩხეიძე, ს. შთოძე, ს. ქიქოძე, ედ. ცომაკურიძე; ბ.ბ. ვასო ანაშიძე, მ. ქორელი, ი. ზარდალაშვილი და ნიკო ბოცერიძე. სასუფეველო სეზონისთვის რეჟისორად მოწვეული იყო ი. ზარდალაშვილი და მსახიობქალი ს. შთოძე. დაუდგამს: 57 პიესა: დრამები და კომედიები (ორაგინ. და ნათარ.)— წრეს ჰყოფია 20-დე მუდმივი სტენის მოყვარე ქალ-ვაჟი; კარგად დ. ხაშურისა, ბობის ბოწინაეკ ბიერთა მხურვალე დახმარებით, კომეტობის სალაგურ ბომში მოუწყვია სტენა—სახალხო ალე-ფანიანს წარმოდგენების გასამართავად—სამეურნეო ამბანაგობის შენობაში, რომელიც მოეფის ზაფხეფდეთ ეფეასოდ დაუთმია ხსენებული ამბანაგობის კომეტეს ოდ ფასად ედიშერის ძე ბაკრატიონ-დავითაშვილმა.

წრის წლიური შემოსავალი ეოფილა 3319 მ. 29 კაპ., კასავალი 3791 მ. 99 კაპ. წრის დეფიციტი—472 მან. 70 კაპ., რაც ზარალად არ შეიძლება ჩაითვალოს, ვინაიდან ამ ფულით კომეტობას შეუძენია დეკორაციები, კარდერობი და სხვა საჭირო ინვენტარი.

ბომის განყოფილების ანგარიში:

4 წარმოდ. შემოსულა—500 მან. 98 კაპ. კასავალი—279 მ. 8 კ. წმინდა მოგება—221 მ. 90 კ. რაც-ინ ბომის მუდმივ სტენის მოსაწყობად საჭირო იყო სტენა და სხვა საჭირო ნივთები, ამიტომ კომეტობას, ბომის კომიტეტთან შეთანხმებით, შეუძენია 203 მან. 66 კაპ. ნივთები. ამ რიგად კასაში დარჩენილა ფულად 18 მ. 24 კაპ. დ. ბორჯომში დადგმული წარმოდგენების მხოლოდ ხარჯები დაუფარავს და სამაკეურად საჭიროა ამ მოგება მიუცია წრისათვის. კარგა ნაკეთებიანი და საქმედმოქმედო წარმოდგენებისა*), წრეს თავისი სამი დამსახურებული სტენის მოყვარისთვისაც დაუდგამს საბენეფისო წარმოდგენა, რომელთაგანაც მობენეფისო რეგალათ საშუალო რიცხვით 336 მან-დე.

საკეთილო ბომისაგან ორჯერ მოუსდენია რეგალია წრის საქმეებისათვის და უმნიშვნელო დეფიციტების კარგა, ანგარიშები ეფეალ რიგზე ეოფილა. წლიური ანგარიშების მოხსენებაც შემდეგ, თავმჯდომარემ წარუდგენა კრებას მომავალი 1916 წლის ხარჯთ აღრიცხვა; კრებამ ცოტა-ოდენის შენიშვნებით, ეფეფალად დაამტკიცა წლიური ანგარიში, მიიღო 1916 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა და ძველ კომეტობას, ნაოფიცერის მოდვაწეობისათვის, მადლობა გადაუხადა.

ბომის აირჩიეს ახალი კომეტობა და სარეგიზიო ბომისა: ფარულის კენჭით არჩეულ იქმნენ კომეტობაში: ი. ეაკეფაშვილი, ბ. ძნელაძე, ი ეუმბურაძე, რატანი და ნ. კახაძე. ამ ფეფეს მომხეარ არჩევნებში ეერც სტენის მოყვარეთა ეერ-ფანიანს და ეერც ზოგიერთა წევრმა მა-

*) ბარბან ხაშურის დრამატ წრემ გამართა 5 საქველმოქმედო წარმოდგენა:

1. თბილისის გადამწყვარ ქართულ თეატრის ასაშენებელ ფონდის სასარგებლოდ (შემოვიდა 30 მ. 40 კ.); 2. ალაკის ფონდის—(შემ. 53 მან. 95 კაპ.); 3. ეფეფაშვილის ფონდის—(შემ. 13 მან. 16 კაპ.); 4. ადგილობრივ წიგნთ-საკავ-სამკითხველოს—(შემ. 67 მან. 51 კაპ.) და სხ.

ნაწილდება ვერ მიიდო სხვა და სხვა მოსაზრებათა კაშო, და, როგორც შეორე დღეს გამოირკვა, ამ არჩევნებით გუდსაკენი დარჩა, რა'ც გამო ბირველი არჩევნები კაკუმქეს ახალი არჩევნების მოსახდენად. 7 გიორგობისთვეს შესდგა ხელ-ახალი კრება, რომელშაც აირჩია კამეგაზში: ინგ. კონ. ძნელაძე, თეამ. ჯუმბერაძე, არ. დვანიაშვილი, ნოე კვლიაშვილი და ივაკ. ტეხლაძე; სარეეეზიო კომისიაში: ედ. ჩიქოვანი, კონ. კაკეშ და ივაკობ. გეგარშვილ.

იმედი უნდა გიქონდოთ, ახალი კამეგობა, ახალს ცხოვრებისეულს საქმიანობას შეიტანს ხელოვნების ტაძარში, უმოკვრეს ანკარიშს კაუწევს სახსენო ინფორმაციან წარმოდგენების სისტემატიურად მიროვას და ენერგიას არ დაეზოგავს იმ სასარგებლო საქმისათვის, როგორც არის სათეატრო ხელოვნების მეგიდრს ნიადაგზე დაუნება ბრიფინტიაში.

ნიკო გურული

ქართული სახიობა

გრ. ამაღლობელის ლექციამ („ევროპის ომი და საქართველოს ახალი ეპოქა" განმეორებით წაკითხა „ხარფუს. სახ. კლუბში") ნათლად გვიჩვენა, რომ შეიძლება კაცს საკმაო ცოდნა ჰქონდეს, მრავალი მასალა, მაგრამ შესაფერად ვერ გამოიყენოს, შეუფერებელია, როდესაც მოწინააღმდეგის დაჯერებას, გამტყუნებას ანუ გადმობირებას გამასხარავებით, აბუჩად აღებით ცდილობს ადამინი, მით უმეტეს ლექტორი—სოციოგადოების წინაშე მოლაპარაკე. ასეთი ხერხი ერთხელ და სამუდამოდ დამგმობილ უნდა იქმნას. თანდათანობითი განვითარების კანონი თუ გვწამს, ისიც უნდა ვიწამოთ, რომ ჩვენი ქვეყანა წინასელის დროს ერთი საფეხურიდან მეორეზე ადიოდა: მესამოცეე წლების მოღვაწენი—ძილში მყოფ დარღვეულ მამულის გამოფხიზლება-გაერთიანებისა და მამულიშვილობის მქადაგებელნი, ოთხმოციანნი—გლეხთა მოტრფიალენი, ოთხმოცდა-ათიანნი—მესამე დასელნი, ჩვენში სოციალისტურ ახრების გამავრცელებელნი, ცხრაასიანნი—მუშათა მოძრაობის შემქმნელნი და ახალგაზდა საქართველოს ჩანასახის მერცხალნი,—ერთი თაობა მეორეს საკვლიდ, ერთი ხანა მეორეზე შენდებოდა და ნუ თუ ერთერთის ამბავი დაფოლება შეიძლება? მით უმეტეს, განა შეიძლება დაფოლება ნ. ჯორდანიასი და მისი მიმდევრებისა, რომელთაც შეიძლება—ვინ იცის და მოსაზრებიან—შეეცდომებიც ჰქონდათ, მაგრამ ქართველი ხალხის დიდი უმეტესობა გარს შემოიკრიბეს და გათვითცნობიერების გზას შეუყენეს? ჩვენი დროის ვალია ილია—აკაკის მემკვიდრეთა—ნ. ჯორდანიასი და არ. ჯორჯაძის მიმდევართა შეთანხმებული მუშაობა—სამშობლოს საკეთილდღეოდ მთელ კაცობრიობასთან ერთად და ამის ნიშნებსაც ვხედავთ. თვით იმავე ლექციაზე შევნიშნეთ ქართველი მუშები, ეროვნულად გათვითცნობიერებული და ცოცხლად, შეგნებით მოკამთე. აი, ვისია მომავალი და მათს გათვითცნობიერებაში არა ნაკლ ბი წილი უძევს ნ. ჯორდანიას (მასთან არ. ჯორჯაძესაც), რომლის აბუჩად აღება არავის შეეფერება.

ლექცია სამი ნაწილისაგან შესდგებოდა, მეტ-ლედ განიხილა საქართველოს წარსული (დავით, ბაგრატ, თამარი და სხ) მესამეცეე წლების მოღვაწეთა (ილ.-აკაკის) ამაგი, მარქსის მოძღვრება, გაკარტიცა იგი და მისი ქართველი მიმდევრები (უმთავრესად ნ. ჯორდანია), სხვა და სხვა ქართ. ჯგუფენი, უმთავრესად ს.-ფედერალისტები, რომელთაც გამარჯვება-სიმართლე—მოაკუთვნნ და, როგორც წინადაც აღენიშნეთ, ლექციაა ასე და ბოლოვა: ყველა მიმართულების ჯგუფენი შეთანხმებით უნდა ვმუშაობდეთ, რომ „ჩვენი თავი ჩვენვე გვეყუდნესო".

ლექციას მრავალი სახოგადოება დაესწრო და ბევრმა ყურად ებითაც მოისმინა (თუმცა, როგორც გადმოგვეცეს, ლექტორი შეუძლოდ იყო—პირველად უკეთ წაეკითხნა). ახალგაზდა ლექტორი თუ ამ ლექციას კიდევ სადმე წაეკითხავს, კარი იქნება მრავალსიტყვაობასა და სამიტნგო-საკამათო კილოს აიცილებდეს.—„ხარფუსის სახ. კლუბის" მამასახლისთაც უნდა უმადლიდეთ, რომ ასეთ საღამოს უმართავს თავის წევრთა და სტუმართ. ექიმი შტოკმანი

ძაართ. დრამ. დასმა სახალხო სახლში 24/XI წარმოადგინა ცნობილი პიესა „ვიდრე ხვალ, უფალო?" რასაც აუარებელი ხალხი დაესწრო. ქრისტეანობის პირველი ხანა, ნერონის მესისხრობა, სიყვარულის ხაზი გრძნობა და სარწმუნეობრივი აღფრთოვანება—პიესაში შესაფერი ფერადებით არის გადმოღებული და მაყურებელიც მუდამ ხალისით უსმენს. ჩვენმა დასმა ეს პიესა შესაფერისად ვერ დასდგა.

ამავე დასმა 30/XI ესიკოვ'კის ცირკ-რეკორდში წარმოადგინა „ჰოიდიპოს მეფე", სოფოკლეს ანტიური ტრაგედია, თარგ. კონსტ. ანდრონისა. გვინახავს წარმოდგენაზე მრავალი ხალხი, მაგრამ ამ საღამოს ზღვა ხალხი რომ მოიზიდა—ამის მსგავსს არასოდეს შევსწრებივართ. მთელი ცირკის ვეება დარბაზი გაიკეფა და დიდძალი ხალხი უადგილობის გამო უკან გაბრუნდა. ხალხის სიმრავლემ, ერთმანეთის ადგილების დაკერამ ბევრი არევ-დარევა გამოიწვია. დასი სასაბელოდ უნდა ითქვას, რომ პიესა შესაფერის სტილით დიდგა: ძველებური სვეტებიანი სასახლე, ტიპიური გრიკ.ები, მომქმედ პირთა ნაწილის ქუჩის (ხალხის) მხრით შემოსვლა არა ჩვეულებრივ შთაბეჭდილებას სტოვებდა. ალ. იმედაშვილმა (ჰოიდიპოს), გ. იშხნელმა (ტირე-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ზი), ვ. გუნია (მოამბე), დ. მგალობლიშვილმა (კოლონი), მ. სარაფლმა (ქურუნი) ცხოვლად განასახიერეს ნაკისრი როლები. განსაკუთრებით ძლიერი იყო ალ. იმედაშვილი და შეუდარებელი ბ. ინშნელი. საკმაოდ მოლიანი სურათი შექმნეს მხედველებმა და მოხუცთა ხროომ. ან. ჭიკოძე (იოკოსტა) ალბად როლში ვერ გრძნობდა თავს. ბრბოს შემოსელა—ლაღადი ცოცხალი იყო.

წარმოდგენამ ძლიერი შთაბეჭდილება მოახდინა, ბევრი ვაი-ვიშო გამოიწვა ა, ბევრი წვერ-ულვაშიანიც აცრემლა და დამსწრეთა საამართლიანი უკმაყოფილება (უფსირიგობით) დაიბადა. ზედიზედ ეამჯერაც რომ დაიდგას, ხალხი მუდამ დაესწრება. უსავანო

„ბაკოს დრამ. ფრამ. კვირას, 29/XI წარმოდგინა „სიმდიდრის მსხვერპლი“ და „ფატიოლიდა ჯარა“, ქ-ნ ქილარჯიშვილის ხელმძღვანელობით (ვ. ზალიკაშვილის ავადმყოფობის გამო). სცენის მოყვარეებთა შორის როლები თითქმის შესაფერისად იყო განაწილებული ბ. ჯიქიას (ალექსანდრე) გარდა. სხვა მოთამაშეთა შორის აღსანიშნავი არიან: ქ-ნი ქილარჯიშვილისა (თამრო) და ქ-ნი წულუკიძე (ქეთევან), რომელთაც, როგორც ყოველთვის, არ უდალატიათ თავიანთი როლებისათვის. ბ-ნმა ა. ჭუმბურიძემ კი (ბიმნაზიტი დათიკო) ყოველ მოლოდინს გადააჭარბა თავისი მოხდენილი თამაშით. დამსწრე საზოგადოება აღტაცებაში მოიყვანა. დანარჩენი მოთამაშენი ხელს უწყობდენ ანსაბლს. ხალხი შედარებით ცოტა დაესწრო. სან.—

„მუსულმანთა აუდიტორიაში 21/XI წარმოდგენილი იქმნა: „შეშლილ ს წერილები“ ნ. გოგოლისა. ვოდ. „სადამის ერთი ცხენი ხვირა“, „დატრიალდა ჯარა“ და „პრიკაშჩიკი ჩაკაში“,—მიუხედავად იმისა, რომ „ბლავნი რეკისორიკა“ ჰყავდათ და ბ. მირველოვიც რეკისორობდა „ხელოვნობას“ ხელოვნობა არ ეტყობოდა: არც ერთმა მოთამაშემ როლი არ იცოდა, არ იცოდენ ხმა სად აემ ღლებიათ, ან დაედაბლებიათ... ორ-სამ როლს ერთი და იმავე გრიმით თამაშობდენ... ნ. გოგოლის „შეშლილი“, თუმცა ბ. კ მეველიშვილი „187-ой разъ“ უსუფლიორობდ კითხულობდა, კი შარეი იყო, მხოლოდ საზოგადოების შეუფუ-ებელი. ეოდეილები ძალიან მკრთალად ჩაატარეს (მაყურებლებე მოთამაშენი მეტს იცინოდენ). „დატრიალდა ჯარა“ ეკლინ კოტე (ეორეკ-დე-მარტინი) კი ქართველ მა ხუ-ს ეაგავდა, მსახური სოსია (მირველოვი) კი ქალაქელ ქუჩის ეაკარ ომეხს, რომელსაც ეზრიან ავიწყეებოდა სიმთვარელე... მიუხედავად იმისა, რომ პროგრამაზე „ბლავნი რეკისორიკ“ ეწერა, „ალ ნისტრატორიკ“ და „რასპორიადიტელიკ“ ყოველივე უუნსრიგოდ იყო, გარდა წარმოდგენის დაწყ ბისა... ფსაები ხუთ საურიდან მანეთ ნ ნეკრამდე ეიყო. გამიგონია—სულ ეარაობასო . მაგრამ, ღმერთმა ეაშიროს ასეთი დახმარება ჩვენს განაპირა უბნებს!..

ს. ხ—ელ

წვრილი ამგვები

ბაკოს დრამ. ფრამ, ვ. ზალიკაშვილის ავადმყოფობის გამო, რეკისორად გაიწვია ი. ზარდალიშვილი. გაწვეულია ქ-ნი ან შოთაძეკ

ჩვენი ეარსულის მცოდნენ თ. დ. ყორდანიას განუზრახავს დასწეროს თავის მოგონებანი.

თ. ყორდანია ამ ეამად თბილისშია, ცოტა შეუძლოთ არის. მის პატივისმცემელთა ერთმა ჯგუფმა სთხოვა, მომჯობინდება თუ არა, მოახსენება წაიკითხოს ჩვენის წარსულიდან.

მ. ჯანაშვილი ეს ერთი ხანია ავადაა.

კ. ფოცხვერაშვილის კონცერტმა ქუთაისში 28—29/XI დიდძალი სახოგადოება მიიზიდა, სოფლებიდანაც კი. სახოგადოების თხოვნით ეს კონცერტი კიდევ გაიმართება ორჯელ ზედიზედ.

სიდნაღის სცენის მოკვაკრთა წრე ბეჯითად მუშაობს. უკვე ხუთი წარმოდგენა გამართა, სხვათა შორის წარმოადგინა პ. ირეთელის „ბეღნიერი დღე“. ამ კვირია წარმოადგენს „დამარცხებულნი“-ს.

დ. ნაბუცარიშვილი დიდუბის ტაძრის მნათედ დანიშნეს.

არ. ფანცულაიამ დ. ჭიაბრიშვილის ისტორ ეტიუდი საქართველოს მე-XVIII ს. ცხოვრებიდან, ერთ მოქმედებიან პიესად გადააკეთა. ეს პიესა მოკლე ხანში დაიდგმის ფოთის სავაჭო გიმნაზიის სცენ.

გოროჯომში ქართველებმა გადასწყვეტეს დაარსონ ოფიციალური ქარ. დრ წრე, რომელსაც შეეძლება, როგორც ეკვით ბორჯომში, აგრეთვე ბორჯომის ახლო მდებარე სოფელ-ავგარაკებშიაც მართოს წარმოდგენები. ამიტომ ამ დღეებში აღძრავენ შეამდგომლობას სადაც ჯერ არს.

„მსხვერპლი“ ი. გედევანიშვილისა, ა ეუ-ეუნავას რ ეისორობით ქართ. დრამ დასის მიერ 9 ქრისტეეშობ. წარმოდგენილი იქნება სახ. სახლში.

ცალკე ფიანად გამოვა მსახიობ-ქალის ელ. ჩერქეზიშვილის ნაწერები (მოთხრობები, წერილები, სცენები , მოგზაურობა), რომლებიც სხვადასხვა დროს ქართ. გაზეთებში იბეჭდებოდა.

ტრ რაბიშვილის „ჭაკა მხიარული“, ერთ მოქმედებიანი ვოდ., პირველად სახ. თეატრში დაიდგმის კ, შთირიშვილის რეკისორობით. მთავარ როლებს შეასრულებენ ნ. ჯავახიშვილი, ნ. გოცირიძე და ს. რომანიშვილი.

გაცხადება

ერთ ფელიფადზე ჭეტია, რაც ჯ. კ. ალექსანდრე ფიცხელაურისა არა ვიცით-რა. იგი სამხედრო სამსახურში გაიწვიეს 1913 წლის ნოემბერში. მსახურობდა მე-29 ჩერნიგოვის პოლკში, მე-6 როტაში. ამიტომ უმორჩილ ად ვთხოვთ იმ პირთ, რომელთაც მის შესახებ რაღა იციან, გვაცნობონ შემდეგის მისამართით: ქ დუშეთი. ქრისტეფორე ფიცხელაურს.

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

მიიღება 1916 წ. ხელმოწერა

1916 წ. წელიწადი IV

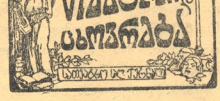

1916 წ. წელიწადი IV

(წელიწადი გამოცემისა მეოთხე)

ყოველკვირეული სამხატვრო-სალიტერატურო, სათეატრო და საზოგადოებრივი შინაარსის სურათებიანი ჟურნალი

იუმორისტული განყოფილებით, შ. რჟებით და კარიკატურებით.

ჟურნალში დაიბეჭდება წერილები თეატრის, მწერლობის, მუსიკის, მხატვრობა ხელოვნებისა და საზოგადოებრივ ცხოვრების შესახებ; კრიტიკული განხილვანი, დახასიათებანი, ისტორიულ-ბიოგრაფიული ცნობანი, პიესები, მოთხრობანი, ლექსნი, იუმორისტული ამბავნი, სამეცნიერო მიმოხილვანი, სურათები, ნახატები და სხ.

ყოველს ნომერში დაიბეჭდება სარეპერტუარო პიესა, ორიგინალური ანუ ნათარგმნი.

ჟურნალს საკანგეგო თანამშრომელ-კორესპონდენტები ჰყავს რუსეთსა და საზღვარგარედ. ჟურნალში თანამშრომლებენ ცნობილნი მწიგნობარნი, მუსიკოსნი, დრამატურგნი, მგოსანნი და მხატვარ-ხელოვანნი. **ჟურნალი პარტიათა გარეშეა.**

ჟურნალის ფასი: წლით - 5 მ ნახევარი წლით— 3 მ., თითო № 10 კ. ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება: ხელმოწერის დროს 2 მ., მაისში— 2 მ, ენკენისთვეში—1 მ.

ხელისმოწერა მიიღება: რედაქციის კანტორაში იოსებ იმედაშვილთან („სორაპანის" სტამბაში. მადათოვის კუნძ. № 1) დილით 9—2 საათამდე, საღამოს 5—7 ს.

წერილები და მასალები უნდა გ მოიგზავნოს იოსებ იმედაშვილის სახელზე—Тифлисъ, ред. „Театри да Цховреба" Іос. Имедашвили.

ჟურნალში დასაბეჭდი განცხადებანიც მიიღება იქმნე. ტელეფონი № 15-41

რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილ.

სახალხო სახლი

ოთხშაბათს 9 ქრისტეშობისთვეს, 1915 წ.

ქართ. დრამ. სახ-ის დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება

მსხვერპლი

დრ. 3 მოქ. ნ. გედევანიშვილისა.

რაც აკ მეტგეგეა, არ შემორგეგეა, ვოდ. ვ. გუნიასი

მონაწილენი: ქ-ნი: აბაშიძე ტ., დავითაშვილი ნ., თოიძე ნ.. ქიქოძე ა., ჯავახიშვილი ნ., ჩერქეზიშვილი ელ., ბ-ნნი: აბაშიძე ვ., გუნია., გოგელაური ზ., თარალაშვილი ი., იმედაშვილი ა., იმსნელი გ., მამფორია ი., მგალობლიშვილი დ , ყიციძე ი.

ადგილების ფასი 10 კ.—1 მან.-დე.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

რეჟისორი ა წ უ ფ უ ნ ა ვ ა

დრამ. სახ-ის გამგ-ის მორიგი წევრი შ. მესხიშვილი.

ხარფუხის საზ. კლუბი

მიხეილის ქუჩ. № 131

ერთი კვირის პროგ 5—13 ქრისტ-თვე

შაბათს { სიმგებიანი ორკესტრი პრესმანის
კვირა { ლოტ ბარობით

ორშაბ. სინემატოგრაფი; საზანდარი

სამშაბ. ქართ. წარმოდგენა

ოთხშაბ. სინემატოგრ.

ხუთშაბ. ვაჟა-ფშაველას საღამო

პარასკ. საზანდარი, სინემატოგრაფი

შაბათი ქ-ართ. ოპერა „რიგოლეტო"

კვირა მუსიკალური საღამო

ფასები ფასნ: მამაკაცნი—30 კ. ქალები დ. სტუდენტები—20 კ. დასაწყისი საღამოს 8½ საათზეა

ქუთაისში
ქარხანები
ბ. ლ. ბ. ბ. ბ. ბ. ბ. ბ.
1900
ბ. ლ. ბ. ბ. ბ. ბ. ბ. ბ.